

ΦΑΚΕΛΟΣ

ΒΟΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑ

Σε τροχιά υλοποίησης τους επόμενους μήνες η ανάπλαση

Σε 7 ερωτήσεις - απαντήσεις όλο το Στρατηγικό Σχέδιο ανασυγκρότησης από τον επικεφαλής της προσπάθειας στον οποίο ανατέθηκε το σύνθετο έργο της αναγέννησης της πληγείσας περιοχής, Σταύρο Μπένο

ΤΗΣ ΕΥΗΣ ΣΑΛΤΟΥ

Η μεγάλη πυρκαγιά του Αυγούστου του 2021 έκαψε 520.000 στρέμματα στη Βόρεια Εύβοια, εκ των οποίων το 74% αντιστοιχεί σε δασικές εκτάσεις, αποσταθεροποιώντας την τοπική ζωή και οικονομία. Σχεδόν 15 μήνες μετά, η ανασυγκρότηση της Βόρειας Εύβοιας δεν είναι πλέον ένα ουτοπικό σχέδιο στα χαρτιά, αλλά ένα πλάνο που τους επόμενους μήνες θα αρχίσει να παίρνει σάρκα και οστά.

Από την πρώτη στιγμή, ο στόχος ήταν ένας: να επιστρέψει η κανονικότητα στη Βόρεια Εύβοια και να γίνει ένα διεθνές brand, που θα περιλαμβάνει όλους τους πόρους του νησιού, με έμφαση στο δάσος, τους ανθρώπους, τα μνημεία, τον πρωτογενή τομέα, τον τουρισμό, αλλά και την επιχειρηματικότητα.

Με το Στρατηγικό Σχέδιο (Masterplan) της Ανασυγκρότησης της Βόρειας Εύβοιας, το οποίο σχεδιάστηκε με επίκεντρο τις προσδοκίες των πολιτών της πολύπαθης περιοχής και περιλαμβάνει τις 13 μελέτες, να είναι πλέον έτοιμο, τώρα αρχίζει η... μάχη της υλοποίησης.

Ο επικεφαλής της ολιστικής αυτής προσπάθειας, στον οποίο τον Αυγούστο του 2021 ανατέθηκε από τον Πρωθυπουργό το σύνθετο έργο της αναγέννησης της πληγείσας περιοχής, Σταύρος Μπένος, δίνει απαντήσεις, μιλώντας στα «ΝΕΑ» για την πορεία της Ανασυγκρότησης.

Πόσα έργα και δράσεις περιλαμβάνει το Σχέδιο της Ανασυγκρότησης;

Μέσα από τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης προέκυψαν εκατοντάδες προτάσεις κυρίως από τους ανθρώπους, η ζωή των οποίων αποσταθεροποιήθηκε μετά την καταστροφική πυρκαγιά. Εμείς αυτό που κάναμε ήταν να επεξεργαστούμε αυτές τις προτάσεις πολιτικά, θεσμικά και επιστημονικά, προχωρώντας στην καλύτερη δυνατή συγχώνευση και με κάθε μελετητή να γίνεται «συλλέκτης ονειρών». Έτσι, από όλη αυτή τη διαδικασία «γεννήθηκαν» 13 μελέτες, που αφορούν επτά βασικούς άξονες - υποδομές, δάσος, αγροδιατροφή, ανθρώπινο δυναμικό, υγεία και πρόνοια, πολιτισμός και marketing - και από αυτές απορρέουν 71 έργα, με προϋπολογισμό 380 εκατ. ευρώ.

Πώς θα γίνει η αναγέννηση του καμένου δάσους;

Το δάσος και η αναγέννησή του είναι από τα κυρίαρχα πρότζεκτ στο ολιστικό αυτό πρόγραμμα και γι' αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η... συμμαχία με δύο πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας.

Το Τμήμα Δασολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει αναλάβει τη μελέτη για την

αναγέννηση του καμένου δάσους, ενοποιώντας όλες τις προτάσεις που αφορούσαν το δάσος σε ένα σπονδυλωτό έργο και την οποία θα υλοποιήσει η Δασική Υπηρεσία. Θα ξεκινήσουμε από τους σπόρους και μετά θα γίνει το φυτώριο που θα υποδεχθεί τους σπόρους. Ταυτόχρονα θα παρακολουθούμε την αναγέννηση του δάσους - θα πρέπει να σημειωθεί ότι πάνω από το 90% του καμένου δάσους θα έχει φυσική αναγέννηση. Αναδάσωση θα κάνουμε στα σημεία όπου δεν θα αναλάβει η φύση αυτή τη δουλειά, δίνοντας νερό μέσω ενός συστήματος άρδευσης και με τη συγκράτηση του CO₂.

Την ίδια στιγμή, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ολοκλήρωσε τη μελέτη για την οικονομία του δάσους. Ο πλούτος του δάσους δεν είναι άλλος από τα υπολείμματά του και σε αυτά θα εστιάσουμε. Θα εγκατασταθεί μία ΚΟΙΝΣΕΠ, η οποία τον πρώτο καιρό θα «αιματώνεται» από ευρωπαϊκά κονδύλια και μετά θα είναι βιώσιμη χάρη σε αυτά που θα παράγει μαζεύοντας και καθαρίζοντας τα υπολείμματα - καθαρή ενέργεια, βιομάζα, βιοαέριο, βιοκάρβουνο, ξυλώδεις κατασκευές. Μην ξεχνάμε πως για τον καθαρισμό των δασών χρειάζονται ετησίως 20 δισ. ευρώ.

Ποια η πρόβλεψη για τις πληγείσες επαγγελματικές ομάδες;

Υπάρχουν επαγγελματικές ομάδες που έχουν πληγεί ανεπανόρθωτα εξαιτίας της φωτιάς. Η Βόρεια Εύβοια πριν από τις πυρκαγιές ήταν η πρώτη σε παραγωγή ρητίνης πανελλαδικά, παράγοντας το 85% της εγχώριας ρητίνης (5.500 τόνους περίπου ετησίως) και το 90% της ευβοϊκής παραγωγής, απασχολώντας 500 και πλέον άτομα της περιοχής. Η καταστροφή του δάσους από τη φωτιά έχει ως αντίκτυπο την απόλεια

παραγωγής ρητίνης για τα επόμενα τουλάχιστον 20 χρόνια.

Την ίδια στιγμή, η Βόρεια Εύβοια αποτελούσε την 3η μεγαλύτερη μελισσοπαραγωγική περιοχή της Ελλάδας με 400 - 900 τόνους ετησίως, κυρίως πευκόμελου (60% - 70%). Η μελισσοκομία, εκτός από κύρια επαγγελματική δραστηριότητα (75 επαγγελματίες και 18.000 μελισσοσμήνη), αποτελούσε και σημαντική ερασιτεχνική δραστηριότητα (225 ερασιτέχνες με περίπου 8.000 μελισσοσμήνη) που συμπλήρωνε σημαντικά το οικογενειακό εισόδημα. Η πυρκαγιά έπληξε τουλάχιστον 300 τουλάχιστον μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις και στέρησε από τη μελισσοκομία της περιοχής (του νησιού, αλλά και όλης της Περιφέρειας) τη σπουδαιότερη πηγή μελιού, τα πεύκα, αφού το 90% της καμένης δασικής έκτασης ήταν χαλέπιος πεύκ. Θα κάνουμε, λοιπόν, προσπάθεια όσες επαγγελματικές ομάδες έχουν πληγεί να μετατρέψουν την παθητι-

Στόχος είναι να επιστρέψει η κανονικότητα στη Βόρεια Εύβοια και να γίνει ένα διεθνές brand, που θα περιλαμβάνει όλους τους πόρους του νησιού, με έμφαση στο δάσος, τους ανθρώπους, τα μνημεία, τον πρωτογενή τομέα, τον τουρισμό, αλλά και την επιχειρηματικότητα

► Το δάσος και η αναγέννησή του είναι από τα κυρίαρχα πρότζεκτ στο ολιστικό πρόγραμμα ανάπλασης και γι' αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η συμμαχία με δύο πανεπιστημιακά ιδρύματα, το Τμήμα Δασολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΕΥΡΟΚΙΝΗΣΙ

κή επιδότηση σε αλλαγή εργασιακής πορείας. Θα πρέπει να επιλέξουν από μια μεγάλη βεντάλια τη νέα τους απασχόληση. Για παράδειγμα, οι ρετινιάδες θα μπορούσαν να εργαστούν στην ΚΟΙΝΣΕΠ ή να γίνουν οδηγό του δρόμου.

Βασικός πυλώνας του Σχεδίου είναι ο δρόμος...

Τα τελευταία 30 χρόνια η πολιτεία έχει κάνει τρεις απόπειρες για τη χάραξη νέου βόρειου οδικού άξονα, που έπεφταν στο κενό είτε για οικονομικούς είτε για περιβαλλοντικούς λόγους. Αυτή τη φορά έγινε καινούργια χάραξη, με τα χαρακτηριστικά του δρόμου να είναι σαν αυτά της περιφερειακής Υμηττού, δηλαδή η ελάχιστη ακτίνα είναι 250 μέτρα. Η δε απόσταση Χαλκίδα - Ιστιαία θα καλύπτεται σε μία ώρα και 10 λεπτά αντί τριών που απαιτείται σήμερα. Σε αυτή τη φάση, ο περιφερειακός της Χαλκίδας εκτελείται ήδη και θα φτάσει μέχρι τα Ψαχνά, ενώ μέχρι τέλους του έτους θα έχει δοθεί και η οριστική μελέτη για το κομμάτι Ψαχνά - Στροφιλιά, που είναι 45 χλμ. και η κατασκευή του θα διαρκέσει περίπου έξι χρόνια. Θα ακολουθήσει το κομμάτι Στροφιλιά - Αιδηψός - Ιστιαία και μετά οι κλάδοι που θα πηγαίνουν σε προορισμούς όπως η Λίμνη, η Αγία Άννα και το Πευκί.

Είναι έργο δεκαετίας, με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2030.

Νέα ΚΕΠ: πώς προχωρά η καινοτόμα δράση;

Μέσα στο 2023 θα λειτουργήσουν για πρώτη φορά στην Ελλάδα τα νέα ΚΕΠ. Τέσσερα ΚΕΠ της Βόρειας Εύβοιας - σε Ιστιαία, Βασιλικά, Αγία Άννα και Μαντουδί - θα μεταμορφωθούν σε ολιστικά κέντρα, που θα αποτελούν το μοναδικό σημείο επαφής των πολιτών με το κράτος. Δεν θα χρειάζεται να τρέχει ο πολίτης να συγκεντρώσει δικαιολογητικά και πιστοποιητικά, αυτή είναι δουλειά που θα αναλάβει πλέον το κράτος, το οποίο και θα κρατά ενήμερο τον πολίτη σχετικά με την εξέλιξη των υποθέσεων του. Παράλληλα, τα ΚΕΠ θα «πηγαίνουν» σε ομάδες πολιτών που δεν μπορούν να τα επισκεφθούν. Την ίδια στιγμή, με χρονικό ορίζοντα τριετίας αναμένεται να έχει

υλοποιηθεί και το πρόγραμμα «Νέα Ζωή», το οποίο οραματίζεται την αναβίωση των ημιορεινών οικισμών της Βόρειας Εύβοιας, που φθίνουν πληθυσμιακά, κοινωνικά και οικιστικά. Το πρόγραμμα προτείνεται να εφαρμοστεί πιλοτικά στο Ακλάδι του Δήμου Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας, έναν οικισμό 266 κατοίκων, 8,6 χλμ. βόρεια της Αγίας Άννας, σε υψόμετρο 250 μ. Στόχος είναι η ανάδειξη της περιοχής ως αειφόρου τουριστικού - πολιτιστικού προορισμού, κρατώντας τους ντόπιους στον τόπο τους και προσελκύνοντας επισκέπτες και νέους ή και περιόδικους κατοίκους (συνταξιούχους, ψηφιακούς νομάδες, κ.ά.).

Από πού προέρχεται η χρηματοδότηση για την υλοποίηση των έργων;

Η χρηματοδότηση των μελετών έγινε εξ ολοκλήρου από ιδιωτικούς πόρους. Ωστόσο, η υλοποίησή τους θα γίνει με την πλήρη αξιοποίηση τόσο ευρωπαϊκών όσο και εθνικών πόρων - Πράσινο Ταμείο, ΕΣΠΑ, πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης κ.ά.

Πότε θα ολοκληρωθούν τα έργα;

Σε μία τριετία η Βόρεια Εύβοια θα έχει αλλάξει όψη. Τα περισσότερα έργα θα έχουν ολοκληρωθεί, όπως τα ΚΕΠ, δράσεις και έργα πολιτισμού, το Απολιθωμένο Δάσος της Κερασιάς. Ωστόσο, το μεγάλο έργο του δρόμου θα χρειαστεί σχεδόν μία δεκαετία για να ολοκληρωθεί.

Οι προσδοκίες των πολιτών χτίζουν το Πρόγραμμα

Όταν με κάλεσε ο Πρωθυπουργός (Τρίτη 10/8/2021) να αναλάβω την ανασυγκρότηση της Βόρειας Εύβοιας από την καταστροφική πυρκαγιά, είπα αμέσως ΝΑΙ, παρότι ήξερα τι με περιμένει: Καχυποψία - αμφισβήτηση - αποδόμηση από μια τοπική κοινωνία θυμωμένη και αγανακτισμένη, έτοιμη να αποδεχθεί το πιο ακραίο σενάριο συνωμοσίας (π.χ. «Μας κάψανε για να βάλουμε ανεμογεννήτριες και ο Μπένος εκπροσωπεί το μεγάλο κεφάλαιο»). Σενάρια του τύπου «Ο Μπένος αλλαξοπίστησε» ή τι κρύβεται πίσω από την αποδοχή του «να αναλάβει να πέσει στη φωτιά».

Τι αξία, όμως, μπορεί να έχουν όλα αυτά μπροστά στο πατριωτικό καθήκον και την τιμητική πρόσκληση από τον ανώτατο θεσμικό παράγοντα της χώρας να παλέψεις για να σώσεις μια περιοχή από την απόλυτη καταστροφή.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΠΕΝΟΥ

Θυμάμαι την πρώτη μας συνάντηση (Δευτέρα 7/9/2021) με τους φορείς και τους πολίτες της Βόρειας Εύβοιας στο σχολείο της Λίμνης σε μια κατάμεστη αίθουσα που κόκλαζε από θυμό και αγανάκτηση. Είχα το «ιερό θάρρος-θράσος» να τους πω: «Ξέρω ότι δεν με ακούτε γιατί εγώ ήρθα εδώ έχοντας ένα πρώτο σχέδιο ανασυγκρότησης για το μέλλον σας. Αυτή είναι η αποστολή μου. Να ονειρευτώ μαζί σας, να ακούσω τις προτάσεις σας, να αποτυπώσω τις προσδοκίες σας. Να συνδιαμορφώσουμε το πρόγραμμα ανασυγκρότησης».

Και ω του θαύματος μέσα από την ηχοβοή του παθιασμένου δίκιου ξεπρόβαλαν οι πρώτοι σπινθήρες και κρυμμένες ελπίδες με τη μορφή ιδεών και προτάσεων για το μέλλον.

Στο τέλος της εξάωρης πρώτης μας διαβούλευσης εδραιώθηκε μέσα μου αυτή η λυτρωτική πεποίθηση ότι θα παλέψω με αυτούς τους ανθρώπους μέχρι την τελευταία ικμάδα μου. Έτσι ξεκίνησε μια συγκλονιστική Δημόσια Διαβούλευση με εκατοντάδες επαφές - ημερίδες - συνέδρια με ταυτόχρονη πολυμορφική αξιοποίηση του Διαδικτύου με επίκεντρο την ιστοσελίδα EVIA META.

ΟΛΑ στο φως. ΟΛΕΣ οι μελέτες δωρεά στην Πατρίδα, από τα Εταιρικά Μέλη και τους χορηγούς και δωρητές του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ. ΟΛΗ η ομάδα μου, με πρώτο εμένα, ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ. Εκατοντάδες προτάσεις ξεπήδησαν, κοίτασμα μοναδικό άντλησης πρωτογενούς - αξιόπιστης πληροφορίας και πηγή έμπνευσης για τους μελετητές και τα πολιτικά στελέχη, μα πρωτίστως για εμένα, προκειμένου να συνθέσουμε το άρωμα της κοινωνίας με την επιστημονική τεκμηρίωση και την πολιτική προτεραιότητα.

Σήμερα, απολαμβάνουμε τους καρπούς αυτής της συναρπαστικής εμπειρίας. Με όχημα τον πολιτισμό και τη μαγεία των συνεργειών ολοκληρώθηκε η οικοδόμηση ενός ολιστικού - ανθρωποκεντρικού προγράμματος που αξιοποιεί το πνευματικό και επιχειρησιακό κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ». Σχεδιάστηκε δηλαδή μια Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) που αποτελεί με τη διπλή μετάβαση, Πράσινη και Ψηφιακή, και τη δημιουργία ενός χώρου καινοτομίας από την καθημερινότητα του πολίτη έως το επιχειρείν, τον αζιακό και επιχειρησιακό καρπό του ΕΣΠΑ 2021-2027 και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery).

Εβδομήντα ένα έργα και δράσεις προϋπολογισμού 380 εκατ. ευρώ με πλήρη τεχνικά δελτία που θα ενταχθούν και θα ξεκινήσουν ΟΛΑ έως την 21/12/2023 με ορίζοντα ολοκλήρωσης σταδιακά έως το 2030. Τώρα αρχίζει η δύσκολη μάχη της υλοποίησης. Το πρόγραμμα με τη μορφή ΟΧΕ αναμένεται να εγκριθεί έως τις 31/3/2023 και θα έχει τις εγγυήσεις επίβλεψης και εφαρμογής των ευρωπαϊκών θεσμών. Προϋπόθεση για την επιτυχία του είναι η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ, βιωματικά, πνευματικά, επιστημονικά και συναισθηματικά των ίδιων των πολιτών της Βόρειας Εύβοιας.

Ο Σταύρος Μπένος είναι επικεφαλής του Προγράμματος Ανασυγκρότησης της Β. Εύβοιας